

"Is mijn pensioen
straks nog wel
wat waard?"

Antwoorden

Magazine voor pensioengerechtigden Voorjaar 2022

Claas van Veldhoven:
"Mijn vrouw en ik
merken dat alles
duurder geworden is."

Onderzoek naar en
klankbordsessie over
maatschappelijk
verantwoord beleggen.

André Wolters:
"Ik ging alweer snel
solliciteren."

Marcel Peek:
"In Utrecht organiseerden
we concerten bij ons
thuis. En nu organiseren
we tentoonstellingen in
Frankrijk."

Inhoud

Is mijn pensioen straks nog wel wat waard?

4

Claas van Veldhoven in gesprek met actuaire en balansmanager Henk Bruins over gestegen prijzen en uw pensioen.

To the point

7

Aan wie betalen we het pensioen na een scheiding ·
Op deze data ontvangt u pensioen · U geeft niet iedereen uw e-mailadres

Pensioenfondsen ING steunt het Klimaatakkoord van Parijs

10

De focus ligt op het terugdringen van CO₂-uitstoot binnen onze beleggingsportefeuille.

Werken na uw pensionering: het kan!

12

André Wolters (65) dacht met pensioen te gaan, maar werkt nu met veel plezier buiten ING.

Wat te doen voor uw pensioen? Als u in het buitenland gaat wonen?

14

Verliefd op een ander land of op zoek naar het eeuwige vakantiegevoel; emigreren kan aantrekkelijk zijn. Voor uw pensioen moet u aan een paar dingen denken.

Colofon

Antwoorden, het magazine van Stichting Pensioenfonds ING, verschijnt drie keer in 2022. Deze uitgave is bestemd voor alle pensioengerechtigden van het Fonds. Met dit magazine geeft het Fonds u antwoorden op vragen over uw pensioen en actuele thema's.

Eindredactie: Bestuursbureau Pensioenfonds ING Concept: Reach Communications Tekst & opmaak: AZL communicatie Fotografie: Verse Beeldwaren

Reageren?

Wilt u reageren op de inhoud van dit magazine? Of wilt u een volgende keer meewerken aan dit blad? Stuur dan een e-mail naar communicatie@pfing.nl

Laat uw stem horen!

Het Bestuur van Pensioenfonds ING bepaalt het beleid. Waar willen we naartoe? En hoe gaan we dat doel bereiken? Gelukkig kan het Bestuur niet zomaar van alles beslissen. Het moet namelijk altijd goed kunnen onderbouwen waarom het bepaalde keuzes heeft gemaakt. Verantwoording afleggen dus. Dat doet het Bestuur onder meer aan het Verantwoordingsorgaan (VO) van het Fonds. Het VO is het geweten van ons Fonds.

Het VO bestaat uit tien leden: acht namens de pensioengerechtigden en werknemers en twee namens de werkgever. Het VO beoordeelt het beleid van het Bestuur, en of dat op de juiste manier is uitgevoerd. Een belangrijke taak.

U bepaalt mee wie er in het VO zitten. De acht leden namens de pensioengerechtigden en werknemers worden namelijk door u gekozen, verdeeld over twee kiesgroepen. Vanaf 8 april 2022 zijn er weer verkiezingen voor het VO. De kandidaten stellen zich aan u voor in de bijlage bij dit magazine. Lees hun motivatie en breng uw stem uit!

Er gebeurt natuurlijk nog veel meer in dit nummer van Antwoorden. Zo vertellen oud-werknemers Cindy Lubbers-Benning en Marcel Peek over hun activiteiten in respectievelijk Duitsland en Frankrijk. Inspirerende verhalen! We vergeten ook de actualiteit niet. Inflatie is de laatste weken dagelijks in het nieuws. Henk Bruins (actuaris van het Fonds) ging hierover in gesprek met Claas van Veldhoven, die zeven jaar geleden met pensioen ging.

Ik wens u veel leesplezier. En mooie verkiezingen! Gaat u ook stemmen?

Met een hartelijke groet,

Peter van Meel

Algemeen directeur Pensioenfonds ING
Petervanmeel@pfing.nl

DE PRIJZEN STIJGEN; NET NU
NIET ALLE PENSIOENEN ZIJN
VERHOOGD.

Is mijn pensioen straks nog wel wat waard?

We merken het elke dag: in de winkel,
aan de benzinepomp of als de
energiekosten worden afgeschreven.

Alles is duurder geworden. In januari
2022 waren de prijzen 6,4% hoger dan in
januari 2021. En net nu heeft
Pensioenfonds ING niet alle pensioenen
kunnen verhogen. Claas van Veldhoven
is sinds 7 jaar met pensioen. Hij vraagt
aan actuaris en balansmanager
Henk Bruins of dat niet anders kan.

Claas van Veldhoven

Is geboren in Park Sonsbeek in Arnhem
en was voordat hij met pensioen ging
manager van het ING-kantoor in Zevenaar.

Henk Bruins

Woont in Amstelveen, werkt sinds 2016 als balansmanager voor Pensioenfonds ING, waarbij hij tot zijn verassing zijn oude personeelsnummer terugkreeg. Henk was namelijk veel eerder ook al eens in dienst bij ING.

Claas van Veldhoven: “Van veel deelnemers is het pensioen per 1 januari 2022 niet verhoogd. Kan het Fonds niet toch een verhoging toekennen, gelet op de dekkingsgraad en op de gestegen kosten van levensonderhoud? Voor veel mensen is dit echt een probleem. Ook mijn vrouw en ik merken dat alles zo duur geworden is.”

Henk Bruins: “Het is lange tijd niet zo erg geweest met de inflatie! En zeker iets om rekening mee te houden. Als je verder terug kijkt, zie je dat de prijzen de afgelopen twintig jaar met 35% gestegen zijn. Inflatie is een kaalvreter voor de waarde van je inkomen als je er niets aan doet. Pensioenfonds ING doet er wél iets aan. In diezelfde twintig jaar hebben we de inflatie behoorlijk kunnen bijhouden. Over deze periode lopen we 3% achter op de verhogingen die we in lijn met de prijsstijgingen toekennen en 6% op de verhogingen die we in lijn met de loonontwikkeling toekennen. Tussen beide zit dus ook niet veel verschil. Die achterstanden zijn opgelopen in de tijd dat de werkgever nog verantwoordelijk was voor de verhogingen. Sinds het Fonds in 2014 zelfstandig werd, hebben we de pensioenen telkens volledig kunnen verhogen. Tot nu dan.”

Benieuwd hoe de pensioenen de afgelopen tien jaren verhoogd zijn?

Op onze website vindt u een compleet overzicht. Ga naar pensioenfondsing.nl/toeslagenoverzicht

Inflatie

Als je met een euro steeds minder kunt kopen.

Nog geen cao voor NN*

We volgen de ontwikkelingen. Zodra er wel een cao bij NN is leest u er meer over op onze website.

“De afgelopen twintig jaar hebben we inflatie behoorlijk kunnen bijhouden.”

Van Veldhoven: “Maar nu zijn er toch ruim 23.000 deelnemers van wie het pensioen niet verhoogd wordt.”

Bruins: “Dat komt doordat net nu in de cao van ING Bank voor twee jaar geen collectieve loonsverhoging afgesproken is. En bij NN is er nog geen cao. Heel vervelend voor de betrokken deelnemers.”

Van Veldhoven: “Ik heb de indruk dat de rol van de vakbonden minder zal worden. Steeds minder mensen zijn lid. Vakbonden bepalen mede de loonstijging, maar is het dan nog verstandig om van die loonstijging uit te gaan?”

Bruins: “Wij vinden de huidige situatie ook onwenselijk. Om situaties als deze te voorkomen kunnen we ons bijvoorbeeld voorstellen dat deelnemers de wens hebben om ieders pensioen te verhogen met de prijsstijgingen. Wij nemen onze verantwoordelijkheid en zijn in gesprek met werkgevers en vakbonden. Maar we gaan er niet over. Werkgevers en vakbonden gaan er wel over. Dat is in de wet zo vastgelegd. En iedereen moet goed beseffen wat het zou betekenen als we voor iedereen overstappen op de prijsindex. Met een hoge inflatie is dat wel een flinke aanslag op de middelen van het Fonds. Wij zouden graag iedereen een waardevast pensioen geven, maar de realiteit is dat dat ook heel spannend is als de inflatie hoog is. Harmonisatie naar prijsindex is niet op korte termijn te regelen. Daar komt veel bij kijken en als het gebeurt, zal dat niet heel snel zijn.”

* Bij het drukken van dit blad was er nog geen cao.

“Werkgevers en vakbonden bepalen de maatstaf voor het verhogen van de pensioenen. Niet het Pensioenfonds.”

Van Veldhoven: “Kan het Bestuur eenmalig niet toch iets doen? Al geef je maar 1 of 2%.”

Bruins: “Dat kan niet. We zijn gebonden aan fiscale regels. We mogen de collectieve loonsverhoging of de prijsstijgingen volgen, want dat is afgesproken. Maar ook niet meer dan dat. Als we dat wél doen, creëren we een fiscaal onzuiver pensioen. Dan ga je bewust de wet overtreden en krijgen deelnemers met naheffingen te maken. Dat willen we uiteraard niet. We hebben wel met de Belastingdienst besproken of we misschien een netto uitkering kunnen doen, als het Fonds financieel heel ruim zit. Als dat zou mogen, willen we dat pas doen als het Fonds er financieel nóg beter voor staat.”

Voor meer veelgestelde vragen over toeslagverlening kunt u terecht op de website.

Van Veldhoven: “Dat is wel sneu voor de mensen met een loonindex voor hun pensioen. Aan de andere kant mogen we blij zijn dat het Fonds lang wel heeft kunnen indexeren. Veel andere fondsen konden dat niet.”

Bruins: “Elk pensioenfonds moet altijd kijken of het een verhoging langjarig kan blijven betalen. Ook dat is wettelijke verplicht. Ons Fonds staat er goed voor. Maar als we kijken wat er nodig is om de pensioenen tot ver in de toekomst de inflatie te laten bijhouden, lopen we maar net langs het randje. Als we het bedrag dat daarvoor nodig is vergelijken met onze bezittingen, met ons vermogen dus, dan blijkt de zogenaamde reële dekkingsgraad 95% te zijn. Dit betekent dat we nog nét niet rijk genoeg zijn om tot in lengte van jaren de pensioenen waardevast te kunnen houden. Als je dat weet is het nu niet de tijd om iets extra's te doen. Aan de andere kant is het zeker niet zo dat uw pensioen straks niets meer waard is.

Verhogen van pensioen, wanneer kan het?

Stap 1.

- Voor de pensioenen die de loonindex volgen moet er een collectieve loonstijging zijn volgens de cao van ING Bank of de cao van NN Group.
- Voor de pensioenen die de prijsindex volgen moet er sprake zijn van prijsstijgingen. We volgen de afgeleide consumentenprijsindex tussen oktober en oktober zoals het CBS die vaststelt.

Stap 2.

- Het Fonds moet het langjarig kunnen betalen. Volgens de wet is de beleidsdekkingsgraad als eerste leidend. Dat is de verhouding tussen het huidige vermogen en de optelsom van alle pensioenen die betaald moeten worden.
- Het Bestuur houdt vervolgens ook rekening met de gemiddelde reële dekkingsgraad. Dat is de verhouding tussen het huidige vermogen en de optelsom van alle pensioenen die betaald moeten worden als we de inflatie willen bijbenen.

Wilt u de dekkingsgraad volgen? Abonneer u dan op de e-mailservice. U logt hiervoor in op Mijn Pensioen. U logt hiervoor in op Mijn Pensioen op www.pensioenfondsing.nl

Toeslagmaatstaf*

afgeleide prijsindex:	41.400 pensioengerechtigden
loonindex ING Bank:	7.900 deelnemers in dienst bij ING
	5.250 gewezen deelnemers
	7.224 pensioengerechtigden
loonindex NN Group:	3.000 deelnemers in dienst bij NN
	70 gewezen deelnemers
	50 pensioengerechtigden

* Op basis van cao-afspraken in het verleden.

Maatschappelijk verantwoord beleggen

- **Onderzoek start eind mei**

Misschien krijgt u een uitnodiging om hieraan mee te doen. Laat uw mening horen, zodat wij het beleid op dit gebied goed kunnen afstemmen op wat u ervan vindt!

- **Eerste klankbordsessie is gepland**

Na onze oproep van december hebben de eerste enthousiaste deelnemers zich gemeld. Tijdens zo'n sessie bespreken vijf tot tien deelnemers dit onderwerp met een bestuurder of met medewerkers van het Bestuursbureau. Wilt u ook meepraten? Meldt u dan aan via communicatie@pfing.nl.

- **Vaccins zijn er voor iedereen, waar ook ter wereld.**

Daarom roept Pensioenfonds ING grote farmaceuten als Astra Zeneca, Pfizer, Moderna en Johnson&Johnson op om de beschikbare coronavaccins eerlijker te verdelen over de wereld. Deze investment letter vindt u op www.pensioenfondsing.nl in de nieuwsrubriek.

Column

Maak het uzelf en uw ex-partner gemakkelijker

Wie gaat scheiden heeft veel aan zijn hoofd; dat begrijp ik. Wat in tijd en ruimte het dichtst bij is, krijgt als vanzelf de meeste aandacht. De kinderen, het huis, de auto. Pensioen staat niet op de eerste plaats en dat hoeft misschien ook niet. Maar schuif het ook niet te veel op de lange baan. Er is namelijk een termijn waarmee u rekening moet houden.

Uw ex-partner heeft recht op de helft van uw ouderdomspensioen dat tijdens het huwelijk of geregistreerd partnerschap is opgebouwd. U kunt daar andere afspraken over maken, maar waar ik het hier over wil hebben is de uitbetaling ervan als u en uw ex-partner met pensioen zijn. De meeste mensen vinden het prettig als wij het pensioen rechtstreeks aan hun ex-partner betalen. Dan hoeven ze dat niet elke maand zelf te doen. Dat is handiger, ook fiscaal gezien.

Kiest u hiervoor, geef dat dan binnen twee jaar door. Dat is de wettelijke termijn en ons Fonds hanteert deze

strikt. Twee jaar klinkt lang, maar in de nasleep van een scheiding is dit zo voorbij. U kunt uw afspraken doorgeven via Mijn Pensioen op onze website of met het formulier 'Mededeling van scheiding in verband met verdeling van ouderdomspensioen'. Het is niet zo dat een ex-partner anders het recht op pensioen verliest, maar het wordt wel ingewikkelder. Want wij betalen het totale pensioen dan aan de deelnemer. Hierdoor wordt de ex-partner voor uitbetaling van zijn of haar deel afhankelijk van de deelnemer. Niet ideaal.

Als jurist behandel ik geschillen tussen deelnemers en het Fonds. Het gaat daarbij geregeld om deze kwestie. Wilt u uzelf en uw ex-partner een plezier doen? Laat ons dan binnen twee jaar weten wat u hebt afgesproken. Niet alleen over de verdeling, maar ook over de uitbetaling van het pensioen. Vaak staat dat in een echtscheidingsconvenant, maar daarmee weten wij het nog niet. Geef ons de afspraken dus op tijd door. Alleen dan kunnen wij dit voor u regelen. U hebt twee jaar de tijd.

Marc Kubben,
Pensioenjurist

Meer informatie over het verdelen van pensioen na een scheiding vindt u op www.pensioenfondsing.nl onder 'Wat als mijn situatie verandert?'

Vakantiegeld? Dat is er niet en stiekem toch wel

Toen u nog werkte kreeg u misschien elk jaar in mei uw vakantiegeld. Heerlijk zo'n extra bedrag! Pensioenfonds ING betaalt uw vakantiegeld niet in zijn geheel uit in mei. Het is inbegrepen in uw maandelijkse bedrag dat daardoor iets hoger is geworden.

Hoe communiceert Pensioenfonds ING het best?

Hierover denken veertien gewezen deelnemers en pensioengerechtigden mee in het deelnemerspanel. Ze leveren waardevolle input voor nog betere communicatie!

U geeft niet iedereen uw e-mailadres ...

Begrijpelijk. Voordat u het weet krijgt u allerlei ongewenste berichten in uw mailbox.

... maar mogen wij het wel?

U bepaalt of we het gebruiken voor persoonlijke zaken zoals uw Uniform Pensioenoverzicht of uw jaaropgave, of ook voor algemenere berichten. Over de dekkinggraad bijvoorbeeld. U geeft het eenvoudig aan in Mijn Pensioen. U logt in via onze website: www.pensioenfondsing.nl.

Verkiezingen Verantwoordingsorgaan

De lijnen zijn geopend!

De leden van het Verantwoordingsorgaan vertegenwoordigen u in ons Fonds. Zij adviseren het Bestuur over bepaalde onderwerpen en beoordelen het handelen van het Bestuur. Wie mag dat van u doen, de komende vier jaar? In de bijlage bij dit magazine stellen kandidaat-leden zich aan u voor.

Breng uw stem uit!

Dat kan vanaf vrijdag 8 april tot en met zondag 24 april 2022. Hoe u kunt stemmen leest u in de bijlage bij dit magazine.

Op deze data betalen we de rest van het jaar uw pensioen aan u uit:

- 22 april 2022
- 23 mei 2022
- 23 juni 2022
- 22 juli 2022
- 23 augustus 2022
- 23 september 2022
- 21 oktober 2022
- 23 november 2022
- 20 december 2022

U ontvangt uw pensioen steeds op de 23ste. Is dat in het weekend of valt de 23ste op een feestdag, dan ontvangt u uw pensioen in die maand al eerder.

Als u een buitenlandse rekening hebt, kan het een paar dagen later zijn. Altijd uiterlijk op de laatste dag van de maand.

'Wat moet ik aan pensioen opgeven aan de belastingen?'

In januari hebt u van ons Fonds uw jaaropgave 2021 gekregen. Daarop staat het bedrag dat wij bruto aan u hebben uitgekeerd in 2021 en dat bedrag geeft u op aan de belastingen. Doet u in Nederland aangifte, dan kunt u gebruik maken van de vooringevulde aangifte. U kunt de jaaropgave er dan bijhouden om te controleren of de bedragen die al ingevuld zijn ook kloppen.

Bent u de jaaropgave kwijt?

Dat is geen probleem. U vindt uw jaaropgave als u via de website inlogt op Mijn Pensioen. De jaaropgave staat bij mijn documenten in het menu.

Woont u in het buitenland?

• Laat ons weten dat u nog leeft

Elk jaar vragen wij u hiervoor een Attestatie de Vita in te sturen. Dat doen we omdat we zonder zo'n bewijs van in leven zijn uw pensioen niet mogen betalen als u in het buitenland woont.

• Voor de nabestaanden

Na een overlijden in het buitenland vragen wij uw nabestaanden dit bij ons te melden. Dan kunnen we beoordelen of er recht is op partnerpensioen of op een overlijdensuitkering. De betaling van het pensioen stopt dan tijdig en er hoeft geen geld terugbetaald te worden. Nabestaanden sturen een e-mail naar pensioenloket@pensioenfondsing.nl, met daarbij:

- Een kopie van uw identiteitsbewijs
- Een kopie van de overlijdensakte

Pensioenfonds ING steunt het Klimaatakkoord van Parijs

Wij willen genoeg rendement halen om de pensioenen nu en in de toekomst te kunnen blijven betalen én verhogen. Maar wel op een maatschappelijk verantwoorde manier! Met een vermogen van € 31,6 miljard euro kunnen we verschil maken en dat is mooi. We richten ons onder andere op het klimaat en steunen de doelen van het Klimaatakkoord van Parijs.

Wie zich verdiept in de afspraken die in Parijs zijn gemaakt, ziet dat het vooral draait om het terugdringen van broeikasgassen om de opwarming van de aarde een halt toe te roepen. Sinds het najaar van 2020 leggen we CO₂-reductiedoelstellingen op aan onze beleggingen. Hierdoor daalde de CO₂-uitstoot van onze beleggingen aanzienlijk.

"We zetten onze invloed in op onder andere het klimaat"

CO₂-neutraal in 2050

Vanaf nu gaan we de CO₂-uitstoot binnen onze beleggingsportefeuille verder terugdringen. Zo brengen we een groot deel van onze beleggingen verder in lijn met Parijs. We doen dat volgens het pad dat wetenschappers verbonden aan de Verenigde Naties hiervoor hebben uitgestippeld. We beginnen met de aandelenbeleggingen in ontwikkelde markten. In 2050 zijn de beleggingen CO₂-neutraal, dat is onze ambitie.

In gesprek

Daarnaast gaan we het gesprek aan met de grootste vervuilers in onze portefeuille. In samenwerking met Robeco zoeken we de dialoog met bedrijven waarbij wij zorgen hebben als het gaat om het beheersen van klimaatrisico's en om het niet benutten van kansen. Wij vragen van deze bedrijven concrete en realistische plannen om hun bedrijfsvoering en producten in lijn te brengen met het klimaatakkoord van Parijs.

Opwarming leidt tot overlast

Het terugdringen van CO₂-uitstoot helpt om de opwarming van de aarde te beperken. Dat is gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek. Het is intussen ook goed te merken dat de aarde opwarmt. Bijvoorbeeld aan de winters die steeds zachter worden.

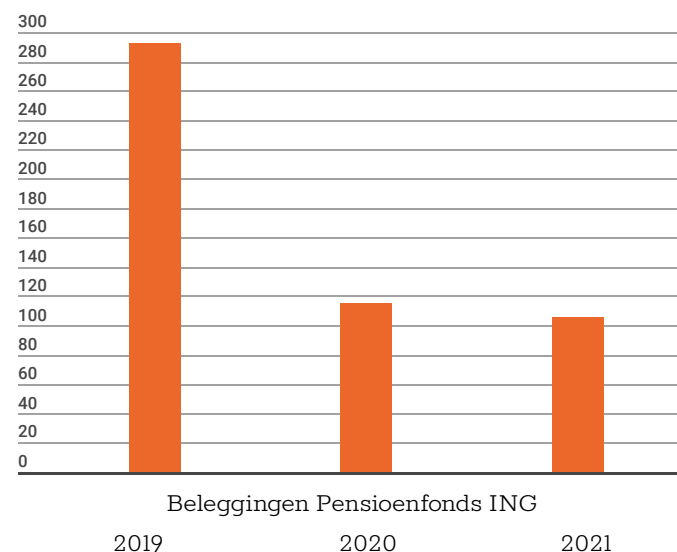
"Met ons pensioenvermogen kunnen we verschil maken"

De opwarming van de aarde brengt ook steeds meer overlast met zich mee. Er zijn meer hittegolven; in sommige delen van de wereld gaat het regenseizoen voorbij zonder regen en op andere plekken vallen uitzonderlijke hoeveelheden neerslag met overstromingen als gevolg. Ook in Nederland, waar rond de 4 miljoen woningen in gebieden liggen die kunnen overstromen. Dat kan bijvoorbeeld impact hebben op onze Nederlandse hypotheekportefeuille.

Kortom, als het te warm wordt op aarde, is onze planeet steeds minder leefbaar. En is het steeds slechter zaken doen. Met uw pensioengeld kunnen we bijdragen aan de klimaattransitie. Ook morgen een toekomst!

CO₂ emissie 2019-2021

Uitstoot in tonnen per miljoen euro bedrijfsomzet

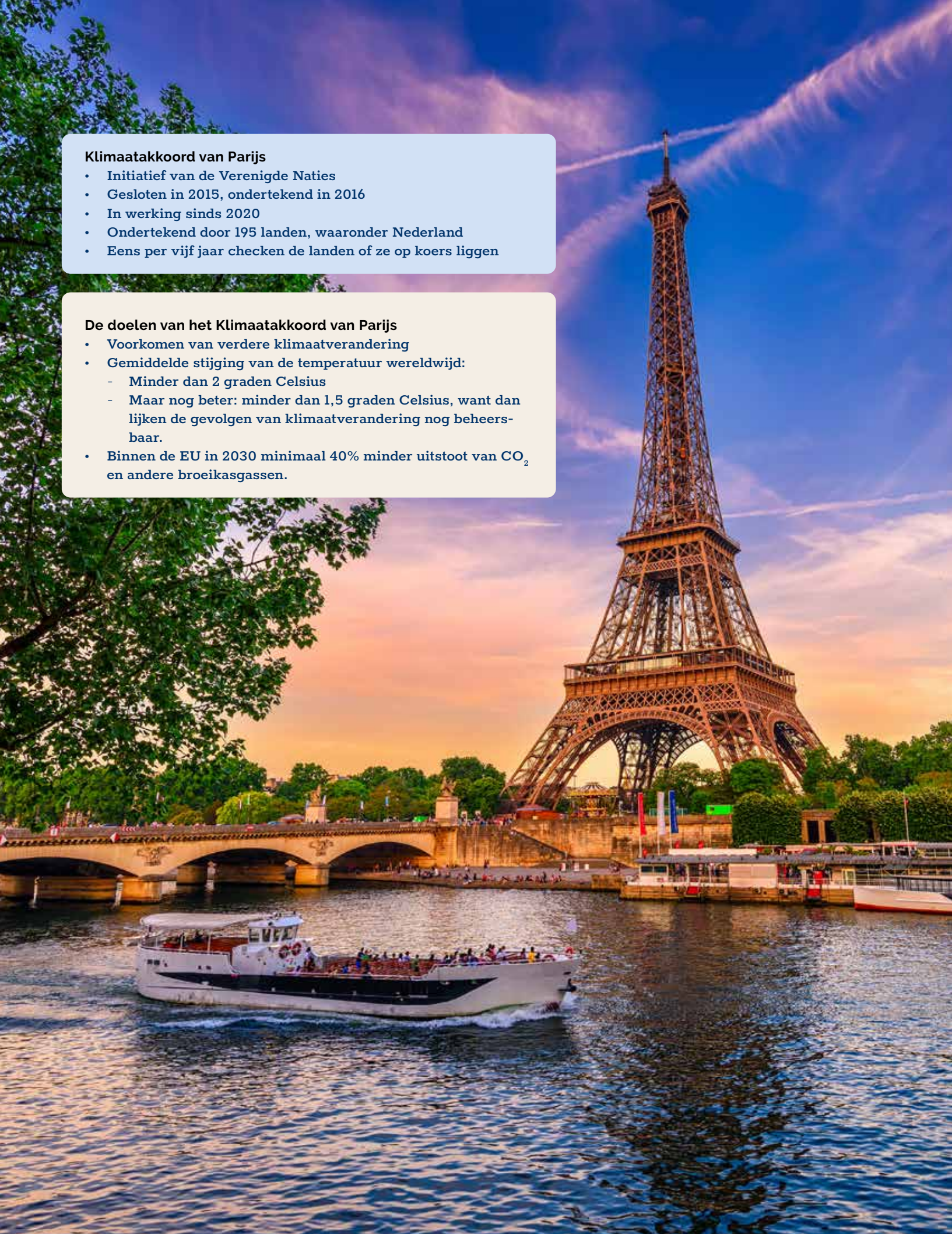

Klimaatakkoord van Parijs

- Initiatief van de Verenigde Naties
- Gesloten in 2015, ondertekend in 2016
- In werking sinds 2020
- Ondertekend door 195 landen, waaronder Nederland
- Eens per vijf jaar checken de landen of ze op koers liggen

De doelen van het Klimaatakkoord van Parijs

- Voorkomen van verdere klimaatverandering
- Gemiddelde stijging van de temperatuur wereldwijd:
 - Minder dan 2 graden Celsius
 - Maar nog beter: minder dan 1,5 graden Celsius, want dan lijken de gevolgen van klimaatverandering nog beheersbaar.
- Binnen de EU in 2030 minimaal 40% minder uitstoot van CO₂ en andere broeikasgassen.

Werken na uw pensionering: het kan!

André Wolters, 65 jaar

De één kan zijn geluk niet op als hij met pensioen kan. Soms lukt werken niet meer en is er weinig keus. Maar steeds meer mensen gaan na hun pensionering weer aan de slag. André Wolters (65)

bijvoorbeeld. Hij verliet ING op 1 juli 2020 om vervroegd met pensioen te gaan. Misschien te vroeg, want hij ging weer snel solliciteren. Hij werkt nu als hypotheekadviseur en liet zijn pensioen toch nog maar niet ingaan.

"Ik heb 43 jaar bij ING gewerkt. Ik ben hypotheekadviseur, financieel adviseur en beleggingsadviseur geweest. Als laatste was ik adviseur in de kantorenorganisatie. Dan ontvang je aan de balie klanten die vragen hebben over hun rekening. Maar je zorgt ook voor leads voor je collega's. Bijvoorbeeld voor een hypotheek.

De laatste jaren vond ik mijn werk niet meer zo leuk. Samen met mijn manager kwam ik tot de conclusie dat vervroegd met pensioen gaan de beste oplossing was. De coronapandemie was net uitgebroken. Het vrijwilligerswerk dat ik wilde gaan doen, kwam helemaal stil te liggen. En op 1 juli 2020 stopte ik met werken."

Te vroeg? Achteraf denk ik van wel.

"Ik ging alweer snel solliciteren. Best vreemd als je dacht met pensioen te gaan. Ik reageerde op een advertentie van een hypotheekshop. Daar zochten ze een adviseur, precies het werk dat ik altijd het leukste vond. Ik op gesprek, bleek die eigenaar ook nog eens een oud-ING'er te zijn!

Na een proefperiode kreeg ik een jaarcontract per 1 januari 2021. Ik werk 36 uur per week, op donderdag ben ik vrij. Ik ben helemaal gelukkig met mijn werk. Mensen adviseren over hun hypotheek is echt mijn passie; hier haal ik energie uit. Mijn jaarcontract is inmiddels verlengd."

Ik liet mijn pensioen nog niet ingaan

"Omdat ik snel werk had en prima kan rondkomen van dat salaris, liet ik mijn pensioen van Pensioenfonds ING toch nog maar niet ingaan. Hierdoor krijg ik straks elke maand van het Fonds een wat hoger bedrag. Is belasting-technisch ook gunstig. Als ik 66 jaar en 10 maanden ben krijg ik AOW. Dat is misschien een mooi moment om ook mijn pensioen in te laten gaan.

Voorlopig blijf ik nog even werken, in ieder geval tot het einde van dit jaar. Dan bekijk ik of ik er nog een jaar aan vast wil plakken. Ik zie het wel zitten om jong talent op te leiden."

Mijn tip

"Doorwerken op pensioenleeftijd kan ik iedereen aanraden. Kijk hoe je je kernkwaliteiten kunt inzetten. Er is zo veel te doen. De arbeidsmarkt richt zich steeds meer op mensen die met pensioen zijn. Je hoeft natuurlijk niet fulltime aan de slag; één dag of twee dagen per week is ook prima. Mij bevalt het uitstekend!"

Krijgt u al pensioen en gaat u aan het werk?

Dan krijgt u loon én pensioen uitbetaald.

Misschien moet u belasting bijbetalen

- De Belastingdienst telt beide inkomens bij elkaar. U kunt dan in een hoger belastingtarief komen, waardoor u belasting moet bijbetalen.
- Let in elk geval hierop:
 - Laat slechts op één van beide inkomens de loonheffingskorting toepassen. Zo krijgt u niet te veel korting die u later moet terugbetalen aan de Belastingdienst.
 - Om niet achteraf belasting bij te moeten betalen kunt u een voorlopige aanslag aanvragen bij de Belastingdienst. U betaalt dan elke maand een extra bedrag belasting. En geen groot bedrag in één keer achteraf.

Pensioen en AOW:

- **Belastingtarief blijft hoog tot uw AOW-leeftijd**
Zolang u nog geen AOW krijgt, betaalt u namelijk nog steeds AOW-premie. Ook als u al pensioen van een pensioenfonds of van een verzekeraar laat ingaan. Pas vanaf uw AOW-leeftijd betaalt u over uw totale inkomen een lager belastingtarief.
- **Doorwerken heeft geen invloed op de hoogte van de AOW**
U kunt uw AOW niet eerder of later laten ingaan dan de AOW-leeftijd die de overheid voor u vaststelt.
- **Wordt u na uw AOW-leeftijd werkloos of ziek?**
Dan hebt u minder rechten dan wanneer dat voor uw AOW-leeftijd gebeurt. U leest daar meer over op [Rijksoverheid.nl: doorwerken na AOW](https://rijksoverheid.nl/doorwerken-na-aw).

Misschien bouwt u nog pensioen op!

Dat kan als uw nieuwe werkgever een pensioenregeling aanbiedt. U kunt dus tegelijkertijd pensioen uitbetaald krijgen én opbouwen.

Als u in het buitenland gaat wonen

Je kunt verliefd worden op een ander land of op zoek zijn naar het eeuwige vakantiegevoel. Cindy Lubbers-Benning emigreerde naar Duitsland, samen met haar man Hans en dochters Sophia en Helena. Marcel Peek woont deels in Frankrijk. Vertrekt u naar het buitenland, dan moet u voor uw pensioen aan een paar dingen denken.

Cindy Lubbers-Benning

“Het was altijd onze droom om in Duitsland te wonen”

Cindy Lubbers-Benning was tot 1 april 2022 data scientist bij ING. Ze woont in Rosenthal-Bielatal (Duitsland).

“Ik studeerde wiskunde en liep in 1998 stage bij ING. Ik kon en wilde blijven. Bij ING ontwikkelde ik wiskundige modellen op basis van kenmerken van klanten.

Het was altijd onze droom om in Duitsland te wonen. Een prachtig land. Zo'n twaalf jaar geleden lieten we er ons eerste huis bouwen, net over de grens in Haren (Ems). Doordeweeks werkten we vanuit Amsterdam. We kregen ook twee dochters, dus het was een drukke tijd.”

Dieper het land in

“We wilden heel graag definitief naar Duitsland verhuizen, dieper het land in. Daar wilden we vakantiewoningen verhuren. In 2008 vonden we ons

droomhuis: Jagdschloss Bielatal, dicht bij de Tsjechische grens, in de Sächsische Schweiz. Het ligt prachtig tegen de rotsen.

In 2013 startten we ons verhuurbedrijf; sinds 2019 verhuren we ook zes vakantiewoningen in Felsenkeller Bielatal. Toen werd het ineens een stuk serieuzer. In augustus 2020 zijn we er echt gaan wonen.

Ik heb altijd met veel plezier bij ING gewerkt. Door corona raakte ik de connectie wat kwijt, maar ik kon gelukkig vanuit Duitsland werken. Sinds 1 april ben ik uit dienst en word ik bedrijfsleider van ons bedrijf.

Voor mijn pensioen heb ik alleen mijn nieuwe adres hoeven doorgeven. Daar ontvang ik dan mijn pensioenoverzicht. Ik weet precies hoeveel pensioen ik kan verwachten. Tegen de tijd dat mijn pensioen ingaat, heb ik daar wel contact over met het Fonds!”

“We organiseren tentoonstellingen in Frankrijk”

Marcel Peek was tot 2015 leidinggevende binnen ING Economisch Bureau Nederland. Hij woont sinds 2011 afwisselend in Utrecht en Voisey (Frankrijk).

“Stilzitten is niets voor mij. Samen met mijn partner Carlos heb ik een cultureel centrum in Langres. Carlos is componist en kunstverzamelaar, ik ben econoom en regel de financiën. We vullen elkaar goed aan!

Vóór 2011 speelde ik al met de gedachte om eerder met pensioen te gaan. Ik wist dat mijn partner zou doorwerken, een componist gaat niet met pensioen. Na rijp beraad hebben we toen een huis in Frankrijk gekocht. Carlos kan daar werken terwijl ik een beetje vakantie vier.

In Utrecht organiseerden we concerten bij ons thuis. Daar zijn we in Frankrijk mee doorgegaan, maar dan in pittoreske kerkjes. Zo bouwden we een netwerk op dat ons nog steeds goed van pas komt. We zijn inmiddels

ingeburgerd en beheersen de Franse taal. Een must! Op mijn 62ste stopte ik definitief bij ING.

Al jaren waren we op zoek naar een ruimte om de collecties van Carlos met het publiek te delen. In 2019 kochten we de prachtige salon van de voormalige Spaarbank van Langres, naast de kathedraal. Dat is nu ons ‘Centre Culturel Arteméum’, waar we stukken uit onze privéverzameling en van uitgenodigde kunstenaars tonen. Dit jaar organiseren we maar liefst vijf exposities.

Onderzoek in het MKB stond centraal in mijn werkzame leven. Nu ben ik, als gepensioneerde, zelf een culturele, non-profit ondernemer. Onze ‘winst’ is het contact met en de waardering van de bezoekers. Arteméum geeft ons ontzettend veel voldoening, een droom is uitgekomen.

In Nederland zijn we minder dan voorheen, maar we blijven betrokken bij de muziekwereld en onze vriendenkring.”

Marcel Peek

Gaat u naar het buitenland?

Geef deze zaken aan ons door:

- **uw e-mailadres;** als u dat nog niet hebt doorgegeven.
- **waar u woont;** uw buitenlandse gemeente geeft uw adres niet aan ons door. Doe dat dus zelf!
- **uw huwelijk of scheiding;** uw buitenlandse gemeente geeft het niet aan ons door. Het is wel belangrijk voor uw pensioen. We horen het graag!

U regelt het online

Via onze website www.pensioenfondsing.nl logt u in op Mijn Pensioen. Daar kunt u veel zaken zelf regelen, waaronder deze.

Met pensioen?

U krijgt uw pensioen op de bankrekening die u aangeeft. Dat kan ook een buitenlandse rekening zijn.

Bent u belastingplichtig in het land waar u woont?

Dan hoeft er misschien geen loonheffing op uw pensioen ingehouden te worden. U vraagt hiervoor vrijstelling aan bij de Nederlandse Belastingdienst. Oordeelt de Nederlandse Belastingdienst dat er geen belasting meer ingehouden hoeft te worden? Stuur ons dan uw vrijstellingsverklaring. Hiermee kunnen wij uw pensioen zonder inhouding van loonheffing aan u uitkeren.

<KIX-CODE>

<NAAM>

<ADRES>

<PC + WOONPLAATS>

<LAND>

Vragen? Wij helpen u graag!

Carolijn en haar collega's beantwoorden graag uw vragen. Zo kunt u ons bereiken:

@ pensioenloket@pensioenfondsing.nl

☎ 088 - 116 2405, elke werkdag
van 8.30 tot 17.00 uur.

💻 www.pensioenfondsing.nl: u kunt
chatten via de website of u gebruikt
het contactformulier om ons uw vraag
door te geven.

